

Fribergaskolans plan mot kränkande behandling och diskriminering

Gäller för läsåret 2022-2023

Verksamhetsformer som omfattas av planen:
Grundskola åk 7-9

Ansvarig för planen: Jenny Holmberg

Postadress
Danderyds kommun

Box 66
182 05 DJURSHOLM

Besöksadress

Växel
08-588 910 00

Direkt
xx-xxxxx

E-post

Webb
www.danderyd.se

Innehåll

Plan mot kränkande behandling och diskriminering	5
Lagen.....	5
Indirekt diskriminering: skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förhållningssätt som verkar neutralt men som i praktiken missgynnar någon elev utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.	6
Kränkande behandling:	7
Mål och vision för arbetet mot kränkande behandling och diskriminering samt aktiva åtgärder.....	7
Delaktighet och ansvar	8
Allas delaktighet i arbetet och information om planens innehåll och processbeskrivning.	9
Arbetet med aktiva åtgärder	10
Steg 1: Undersöka risker och hinder	11
Steg 2: Verksamhetens analys efter kartläggningen	12
Steg 3: Åtgärder	12
Steg 4: Uppföljning och utvärdering – så här gick arbetet med förra årets plan	14
Ärendegång vid misstanke om kränkande behandling	15
Årshjul för arbetet	17
Bilaga 1.....	18
Personalens dokumentation av elevincident vid kränkande behandling eller diskriminering	18
Bilaga 2 Lagrum.....	19
Definitioner	19
Definitioner av kränkande behandling enligt skollagen (2010:800) kap. 6.....	19
Definitioner av trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)	20
Definitioner av sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)	
20	
Skollagen 6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling	20
Läroplanerna för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet samt för grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.	22
Socialtjänstlagen (2001:456)	22
Diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567).....	23

Olika former av diskriminering	23
Diskrimineringsgrunderna	23
Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling (2016:1011) 2§.....	24
Bilaga 3 Information och material	24
Tips på information och material att använda i det främjande och förebyggande arbetet.....	24

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

Varje verksamhet ska ha en plan som beskriver hur skolan arbetar för att motverka diskriminering, samt en årlig plan mot kränkande behandling som beskriver hur skolan arbetar med att förebygga, upptäcka samt åtgärda kränkande behandling. På vår skola är dessa planer hopslagna till en plan. Barn- och elevombudet på Skolinspektionen övervakar regler om kränkande behandling och Diskrimineringsombudsmannen (DO) övervakar diskrimineringslagen.

Från och med 1 januari 2017 ändrades diskrimineringslagen vilket innebär att utbildningssamordnare fått ett större ansvar för att arbeta mot diskriminering. I den här planen mot diskriminering och kränkande behandling redovisas det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet samt kortsiktiga och långsiktiga mål och bygger på en kartläggning som utgår från skolans verksamhet.

Planen ska innehålla en:

- översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering av barn och elever.
- redogörelse för vilka av dessa åtgärder som skolan tänkt påbörja eller genomföra under det kommande året.
- beskrivning över vad personalen ska göra om det händer något akut.
- beskrivning hur planen ska göras känd bland barn och elever.
- beskrivning av hur eleverna ska delta i arbetet med att göra, följa upp och utvärdera planen.

Efterföljande års plan ska innehålla en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts

Lagen¹

Skolans arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling regleras av lagstiftning i skollagen kap. 6 (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567), förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling (2016:1011) och läroplanerna².

Skolan ska: A) upprätta en årlig plan mot kränkande behandling.

B) genomföra aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

¹ Lagrummen finns som bilagor under avsnittet Lagrum.

² Information om och vägledning i arbetet mot kränkande behandling finns på webbplatserna: www.skolverket.se, www.do.se och www.skolinspektionen.se

Det förebyggande arbetet med aktiva åtgärder handlar om att ta bort risker för att elever blir utsatta för kränkningar och diskriminering i skolan och genomförs i följande steg:

- Uppföljning och utvärdering
- Undersöka risker och hinder
- Analysera orsaker till riskerna och hindren
- Genomföra åtgärder genom att sätta upp mål och bestämma åtgärder samt upprätta en plan mot kränkande behandling

Definitioner av begreppen

Diskriminering

Diskriminering är ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper. Detta kan ske om ex skolans regler, undervisning, läroböcker missgynnar en elev utifrån de sju diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Funktionshinder
- Könsoverskridande identitet eller uttryck (ej identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet eller genom klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön)
- Ålder

Det finns sex olika former av diskriminering:

1. Direkt diskriminering: en elev missgynnas för något som har en direkt koppling till de sju diskrimineringsgrunderna.

2. Indirekt diskriminering: skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förhållningssätt som verkar neutralt men som i praktiken missgynnar någon elev utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.

3. Bristande tillgänglighet:

Bristande tillgänglighet är när en person med funktionsnedsättning inte kan göra något som andra kan göra för att det finns hinder i en verksamhet.

4.Trakasserier:

Trakasserier är ett uppträdande som kränker en persons värdighet och som har samband med de sju diskrimineringsgrunderna. Trakasserier är diskriminering och kan utföras av vuxna och barn mot både vuxna och barn.

5.Sexuella Trakasserier:

Trakasserier kan också vara sexuella. Då kallas det för sexuella trakasserier. Det kan vara att någon tar på din kropp, fast du inte vill, det kan vara att någon visar dig sexuella bilder fast du inte vill. Det kan också vara att någon skämtar om sex på ett sätt du inte tycker om.

6.Instruktioner att diskriminera:

Den som säger till någon annan att diskriminera gör ett lagbrott.

Kränkande behandling:

Ett uppträdande som kränker en persons värdighet men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan äga rum i alla miljöer, när som helst.

Kränkningar kan vara: Fysiska: ex slag och knuffar. Verbala: ex muntliga hot eller att bli kallad för hora, bög, tönt eller liknande. Psykosociala: ex. att vara utsatt för utfrysning eller ryktesspridning. Text- eller bildburna: ex genom sms, klotter, e-post, lappar.

De flesta handlingar som ryms under begreppet ”kränkande behandling” till exempel misshandel, ofredande och olaga hot, är brottsliga handlingar även om de begås av underåriga.

Barn- och elevombudsmannen, BeO, har som uppgift att tillvarata den enskilda elevens eller barnets rätt i frågor som rör begreppet ”kränkande behandling”.

Mål och vision för arbetet mot kränkande behandling och diskriminering samt aktiva åtgärder

Fribergskolan strävar efter att rusta eleverna för framtiden. I detta ingår inte bara kunskaper och färdigheter, utan även förståelse för och ett bestående avståndstagande från all form av kränkande behandling och diskriminering.

Vi vill skapa en miljö där hänsyn, gott uppförande och ömsesidig respekt präglar umgängestonen. Alla elever ska känna sig trygga och all planering av aktiviteter ska genomsyras av ett förhållningssätt som präglas av respekt, solidaritet och tolerans. Goda relationer mellan vuxna och elever på skolan är en mycket viktig del i lärandet och för att varje individ ska kunna utvecklas både kunskapsmässigt och socialt.

Delaktighet och ansvar

Planen ska vara känd för alla och beskriva det förebyggande och främjande arbetet samt åtgärder och utvecklingsarbete som skolan ska arbeta med.

Rektor

Det är rektors ansvar att:

- se till att all personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering och kränkande behandling är förbjudna på skolan
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att motverka kränkande behandling och diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder eller könsöverskridande identitet eller uttryck.
- årligen upprätta och utvärdera en plan mot kränkningar och diskriminering i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.
- om skolan får kännedom om att kränkande behandling eller diskriminering förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas

Rektor ska även:

- se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld eller upptäckt kränkande behandling och diskriminering och de åtgärder som vidtagits
- kontakta andra myndigheter vid behov

Lärare och annan skolpersonal

Det är lärares och annan skolpersonals ansvar att:

- följa skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likabehandling
- se till att åtgärder vidtas då kränkande behandling eller diskriminering misstänks, anmäls eller upptäcks
- dokumentera misstänkt, anmäld eller upptäckt kränkande behandling och diskriminering och de åtgärder som vidtas

- bevaka att utreda fall av kränkande behandling och diskriminering, där den enskilda läraren eller annan personal är berörd, följs upp
- bemöta elever och kollegor på ett respektfullt sätt

Elever

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- påtala kränkande behandling och diskriminering som förekommer på skolan
- bemöta elever, lärare och övrig personal på ett respektfullt sätt

Trygghetsteamet på skolan består av:

Namn	Titel	Skolenhet
Jenny Holmberg	Rektor	
Peter Svanberg	Kurator	
Nina Ohlin	Lärare ALL	
Christina Knutas	Lärare ALL	
Carina Carlsvärd	Lärare ALL	
Amina Harnafi	Lärare ALL	
Nina Andersson	Lärare ALL	
Anna Nikolajsen	Lärare ALL	
Malin Paulsson	Lärare ALL	

Trygghetsteamet består av vuxna med olika utbildning, roller och kompetens i verksamheten. De arbetar konsulterande och i uppdraget ingår att arbeta för allas medverkan för en trygg miljö på skolan. Teamet leds av kurator som är sammankallande. Teamet är insatta i skolans utvecklingsområden och ansvarar för trygghetsenkäten och annan förebyggande verksamhet på skolan. Teamet kan även kopplas in i det utredande arbetet.

Allas delaktighet i arbetet och information om planens innehåll och processbeskrivning.

I Danderyd kommuns skolor och fritidshem deltar personal, elever och vårdnadshavarna i arbetet med att förebygga kränkande behandling, samt ha rutiner för all form av diskriminering, som trakasserier och sexuella trakasserier.

För att ta fram en plan mot diskriminering och kränkande behandling som uppfyller de kraven enligt skollagen har vi valt att ha ett och samma dokument.

En kartläggning av alla former av diskriminering och kränkande behandling görs av skolans nuläge i april/maj genom att eleverna fyller i och besvarar vår **Trygghetsenkät**. Resultatet av denna presenteras för personal, elever och föräldrar under augusti-oktober. Eleverna ges då även möjlighet att komma med förslag på åtgärder.

I olika grupper diskuteras sedan resultatet av enkäten mer ingående och förslag på åtgärder tas fram. De grupper som deltar i detta är:

1. Kamratstödjare och elevråd tillsammans med Trygghetsgruppen
2. Föräldraföreningen och andra intresserade föräldrar tillsammans med rektor och skolkurator
3. Arbetslagen under ledning av arbetslagsledarna

En grupp bestående av rektor, skolkurator och trygghetsgruppen går sedan igenom förslagen och väljer ut de åtgärder som ska genomföras. Åtgärderna förs in i planen mot kränkningar och diskriminering som färdigställs och presenteras i oktober/november.

Under vintern/våren ses enkäten för kartläggningen över. Detta görs av kurator, rektor, trygghetsgruppen och kamratstödjarna i årskurs nio.

I april/maj månad genomförs en ny kartläggning, och i samband med detta utvärderas de åtgärder som genomförts under läsåret. Därefter initieras arbetet med de nya planerna för kommande läsår.

Planen finns på kommunens skolplattform, och på skolans webbplats under respektive verksamhet. En ny plan publiceras senast november månad varje år.

Arbetet med aktiva åtgärder

Det aktiva arbetet genomförs i följande steg

1. Undersöka
2. Analysera
3. Åtgärda
4. Följa upp och utvärdera

Steg 1: Undersöka risker och hinder

För att hitta och identifiera hinder för elever och områden där eleverna riskerar att utsättas för kränkande behandling kartlägger vi skolans miljö bland annat genom vår trygghetsenkät. Trygghetsenkäten genomfördes i maj 2022 och innefattar både kartläggning av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

439 elever besvarade enkäten via V-klass, vilket ger en svarsfrekvens på 75 %. En likvärdig siffra med föregående år. Av de elever som svarat, trivs drygt

95 % bra eller mycket bra på skolan, och drygt 94 % trivs bra eller mycket bra i sin klass. Detta också i paritet med föregående år. Drygt 93 % av eleverna känner sig trygga i skolans lokaler. De ställen och områden som de INTE känner sig trygga i är i korridoren längst bort samt nere vid syslöjd och träslöjdklassrummen. De upplever också att det är lättare att skriva elaka saker på sociala medier än att säga det rakt ut till någon. Då tänker man sig mer för än när man snabbt skriver något hemma själv eller med kompisar.

21% av de svarande säger att de upplevt sig diskriminerad eller kränkt av någon annan elev i skolan. 9% har upplevt sig diskriminerad eller kränkt av någon vuxen på skolan. 2% av eleverna säger att de upplevt sig sexuell trakasserad av någon vuxen på skolan. 8% av eleverna säger att de upplevt sig sexuellt trakasserad av någon annan elev i skolan.

Utifrån dessa svar kommer skolan under åren arbeta med en tydlig inriktning, så att upplevelsen av diskriminering och kränkningar i alla dess former skall sjunka, till nästa års enkät.

Steg 2: Verksamhetens analys efter kartläggningen

De ställen och områden som sticker ut är där det vistas färre vuxna naturligt under dagen. När det gäller sociala medier så upplever eleverna att det som sker på nätet inte har lika stor betydelse för hur man tar åt sig av kränkande kommentarer eller inte. En utveckling som vi ser behövs tas på allvar så att inte skällsord och kränkningar blir norm. Återkommande är också att killar känner sig diskriminerade av vuxna för att de behandlas sämre på grund av kön. Det gäller till exempel tillsägningar som upplevs orättvisa mellan killar och tjejer.

Steg 3: Åtgärder

Vi har identifierat några områden i vår verksamhet som riskområden. För att förebygga att kränkande handlingar sker kommer vi under året att arbeta för att det inte ska uppstå problem på dessa områden. Syftet med vårt förebyggande arbete att elevernas miljö ska bli trygg och säker. Under läsåret kommer vi också att fortsätta arbeta med hur eleverna använder sociala medier i sina interaktioner i och utanför skolan och hur detta påverkar den sociala miljön i skolan gällande just kränkningar. Arbetet som nu bedrivs på hela skolan under mentorskapet kan riktas med exempel från just det som kan uppstå och ske på sociala medier.

Att arbeta främjande och förebyggande

En övergripande åtgärd för att skapa en trygg skola, där likabehandling främjas och kränkningar och diskriminering motverkas, är arbetet med kamratstödjare och trygghetsgruppen.

Kamratstödjare finns i varje klass, och de utbildas av kurator samt en lärare som har elevhälsobefrämjande arbetstid i sin tjänst. De väljs av klasskamraterna i årskurs 7, och arbetar sedan med sitt uppdrag under hela studietiden vid Fribergaskolan. Deras uppdrag är att uppmärksamma hur eleverna behandlar varandra, att se elever som är ensamma eller utsätts för kränkningar eller diskriminering och i så fall göra vuxna uppmärksamma på detta. För att klara sitt uppdrag träffar de regelbundet skolan kurator samt arbetslagets Trygghetsrepresentant och får handledning av dem.

Ansvar: skolkurator och ansvarig lärare som har trygghetsarbete i sin tjänst.

Tidpunkt: fortlöpande under läsåret.

Skolan har sedan fem år tillbaka startat ett samarbete med en organisation som heter Motivationslyftet by Star For Life. Metod syftar till att stärka skolans värdegrundsarbete samt att öka ungdomars motivation och självledarskap samt förmåga till reflektion över sig själv och sin omgivning. Motivationslyftet är utvecklat av Svenska SFL som är en del av Star for Life-Group. Metodiken och materialet i Sverige utgår från den svenska läroplanen samt Barnkonventionen och arbetssättet involverar hela skolan - det vill säga alla elever, all personal samt vårdnadshavare. Eleverna jobbar då varje vecka med ett material som bygger på att eleverna stimuleras att fokusera på sin utbildning och ta hand om sin hälsa. Genom bland annat olika workshops i grupp och individuella övningar är förhoppningen att ungdomarna ska lära känna sig själva och sin klass. Arbetet syftar till öka tryggheten i gruppen som i sin tur förhoppningsvis leder till att de behandlar varandra med mer respekt.

Ansvar: arbetslagen/lärare som genomgått motivationslyftets utbildningen

Tidpunkt: fortlöpande under läsåret.

Alla elever får en genomgång av diskrimineringslagen samt vad kränkande behandling innebär, innan kartläggning av nuläget görs i april. Mentorerna har ansvaret att gå igenom detta med sina mentorsgrupper så att de sen på ett bra sätt kan svara på frågorna hur de upplever klimatet i skolan. På det viset ökas elevernas medvetenhet om frågorna.

Ansvar: arbetslagsledare/arbetslag

Tidpunkt: april/maj

Arbetslagen arbetar med värdegrundsfrågor och samtal om normer.

Ansvar: arbetslag

Tidpunkt: fortlöpande under året

Skolans värdegrundsdokument förankras hos elever och personal.

Ansvar: rektor, arbetslag

Tidpunkt: oktober

Alla arbetslag ser till att "Planen mot kränkande behandling och diskriminering" förankras hos elever och vårdnadshavare. Då förklarar vi hur vi på skolan arbetar mot detta och varför det är viktigt. Vid genomgången betonas vikten av att ALLA ska vara delaktig i skolans psykosociala miljö.

Ansvar: arbetslagsledare/arbetslag med hjälp av kurator

Tidpunkt: oktober, och därefter fortlöpande samtal i klassen och vid utvecklingssamtal under läsåret.

För att lära känna eleverna och skapa bättre sammanhållning i arbetslaget, både mellan elever och mellan elever och personal, ges möjlighet till aktiviteter utanför undervisningen, t ex utflykter, "AL-dag", Skolans dag, lära-känna-dag för sjuorna.

Ansvar: arbetslagen

Tidpunkt: olika, arbetslagen bestämmer.

Trygghetsenkäten kommer att ses över. Kompisstödjarna kommer att få vara med och tycka till om bland annat språket i enkäten.

Ansvar: kurator, rektor

Tidpunkt: fortlöpande

Personalen arbetar fortlöpande med en samsyn i ledarskapsfrågor, t ex rutiner för gruppindelning.

Vid arbetslagsmöten ägnas tid åt att uppmärksamma om kränkningar eller diskriminiering förekommer i arbetslaget.

Ansvar: rektor, arbetslagsledare

Tidpunkt: fortlöpande under läsåret.

Möten med kamratstödjare och en personal i trygghetsgruppen.

Ansvar: skolkurator

Tidpunkt: fortlöpande under året, (kamratstödjarmöten en gång i månaden).

Fasta placeringar i klassrummen. Vid grupparbete gör läraren grupperna.

Ansvar: varje enskild lärare.

Tidpunkt: fortlöpande under året.

Steg 4: Uppföljning och utvärdering – så här gick arbetet med förra årets plan

Det arbete vi bedriver med eleverna på mentorstid är ett långsiktigt arbete vilket innebär att det är svårt se vad det blir för effekt av på kort tid. En viktigt argument för detta arbete är att vi tror på att elever som är trygga i klassen och får större förståelse för hur de kan påverka sin hälsa och vardag, också tenderar att behandla varandra med mer respekt.

När det gäller tryggheten på de områden i korridorer som det inte befinner sig vuxna naturligt har vi försökt att schemalägga personal i korridorer samt uppmana alla att gå en extra runda på väg förbi till sitt arbetsrum. Ett antal i personalen som har haft möjlighet, har också tagit med sig sin dator ut i korridoren för att kunna finnas bland eleverna och uträtta lite enklare arbetsuppgifter samtidigt, som att läsa mail osv. Det är svårt att få riktig kontinuitet i detta eftersom de behöver rycka in på andra uppdrag som att vikariera så att ordinarie verksamhet ska rulla på som vanligt. Vi behöver därför hitta ännu bättre strategier för detta.

Ärendegång vid misstanke om kränkande behandling³

Om det finns misstanke om kränkning eller diskriminering gentemot elev från en vuxen i skolan utreds detta av rektor med eventuellt stöd från huvudmannen. I det fall det finns misstanke om kränkning eller diskriminering gentemot elev från rektor utreds detta av huvudmannen. När personal får kännedom om att en elev utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier hanterar vi det på följande sätt:

Upptäcka – steg 1

Alla vuxna, som arbetar i verksamheten, som får kännedom om att något inträffat där en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ingriper för att stoppa det som sker. Har händelsen redan utspelats tar den vuxne som får informationen reda på mer fakta, vad som hänt och eventuellt vilka som varit inblandade i händelsen.

Anmäla – steg 2

Personalen anmäler snarast det som inträffat till rektor eller till den som rektor utsett att ta emot anmälan. Rektor informeras samma dag eller senast dagen efter att händelsen kommit till personalens kännedom. De inblandade elevernas mentorer och skolans trygghetsteam får information om vad som hänt.

Bedömning – steg 3

³ I arbetet används en verksamhetsspecifik ärendegång för personal respektive trygghetsteam, incidentrapport till trygghetsteamet samt blanketter för dokumentation av elevincident vid kränkande behandling samt dokumentation av elevärende i trygghetsteamet som återfinns under bilaga 1.

Rektor eller den som rektor utser, gör en bedömning av det som hänt för att kunna besluta om vem som är lämplig att utreda det som inträffat. Rektor eller den person som rektor utser anmäler det som inträffat till Danderyds kommun som är huvudman för verksamheten senast en vecka efter att efter att händelsen kommit till rektors kännedom. Anmälan görs genom ett digitalt formulär.⁴ Efter att formuläret har fyllts i och sparats skickas automatiskt en kopia av anmälan till rektor, huvudman och anmälare. Detta dokument kan sedan användas för vidare utredning i ProReNata.

Utredningen – steg 4

När utredningen påbörjas innebär det att den som ansvarar för utredningen tar reda på vad som har hänt. Så fort de inblandande tillfrågas om vad som hänt har en utredning påbörjats. Utredningen syftar till att ta reda på vad som hänt och om eleven har utsatts för kränkande handlingar eller diskriminering. Om så skett ska utredaren ge förslag till åtgärder som behövs för att det inte ska hända igen. Den elev som blivit utsatt ska återfå en trygg och säker skolsituation. Utredningarna dokumenteras och diarieföras på varje skola.

Uppföljning– steg 5

Utredningen följs upp inom två veckor. Om det visar sig att eleven fortsatt utsätts för kränkningar eller diskriminering beslutar skolan om andra mer kraftfulla åtgärder för att det ska upphöra. Även de nya åtgärderna följs upp och arbetet fortsätter ända tills elevens situation har förbättrats. Skolans rektor är alltid ansvarig för utredningen och uppföljningen, om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier. En utredning kan däremot ändå genomföras av alla vuxna i fritidshemmet eller i skolan till exempel en mentor, kurator eller av skolans trygghetsteam.

Alla elever som varit inblandade i en händelse har rätt att tas om hand av personal oavsett om eleven blivit utsatt för kränkningar eller om eleven har utsatt någon för kränkande handlingar.

⁴ <https://intranat.danderyd.se/organisation/bildningsforvaltningen/grundskola-och-gymnasium/>

Årshjul för arbetet

Moment	Ansvarig	Datum	Genomfört
AUGUSTI			
Gå igenom resultatet av trygghetsenkäten för hela personalen vid skolstart.	Peter		
Utvärdera planen för kränkande behandling	Peter och Sandra		
Formulera och diskutera ordningsreglerna	Alla arbetslag		
SEPTEMBER			
Presentera för föräldraföreningen	Jenny		
Diskutera resultatet av enkäten med kamratstödarna	Peter och Sandra		
OKTOBER			
NOVEMBER			
Upprätta en ny plan mot kränkande behandling	Jenny Peter och Sandra		
DECEMBER			

JANUARI			
FEBRUARI			
MARS			
APRIL			
Trygghetsenkäten görs med alla elever	Peter och arbetslagen		
Genomgång av begreppen inför enkäten	Alla arbetslag		
MAJ			
JUNI			
Sammanställning av enkäten	Peter		

Bilaga 1

Personalens dokumentation av elevincident vid kränkande behandling eller diskriminering

Elev:

Skriven av:

Händelse	Åtgärd
----------	--------

Steg 1. Datum: Berörda elever: Beskrivning av incident:	Kontaktat vårdnadshavare: Ja ☐ Nej ☐ Namn: Datum: Eventuell kommentar: Informerat berörd personal: Ja ☐ Nej ☐ Vidtagen åtgärd: Uppföljningsdatum:
Steg 2. Datum: Uppföljning:	Informerat vårdnadshavare: Ja ☐ Nej ☐ Namn: Datum: Eventuell kommentar: Informerat ev. berörd personal: Ja ☐ Nej ☐ Övrigt:

Bilaga 2 Lagrum

Definitioner

Definitioner av kränkande behandling enligt skollagen (2010:800) kap. 6

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som *inte har* något samband med diskrimineringsgrunderna.

En elev kan utsättas för kränkande behandling genom att:

- Eleven får höra nedsättande, förnedrande och sårande kommentarer om till exempel sitt utseende, sin kropp och så vidare. Det kallas för verbala kränkningar.

- Eleven blir utfrysad, hånad, ironiserad över, eller får förnedrande kommentarer på sociala medier. Det kallas för psykiska kränkningar.
- Eleven blir utsatt för fysiskt våld genom till exempel slag eller knuffar. Det kallas för fysiska kränkningar.

Begreppet mobbning används inte i lagstiftningen men definieras av Skolverket som "en situation där ett barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar eller trakasserier".

Definitioner av trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Trakasserier är kränkande handlingar som kränker ett barn eller en elevs värdighet och som har ett samband med diskrimineringsgrunderna.

Ett barn eller en elev kan utsättas för trakasserier genom att till exempel:

- Eleven kallas för en kränkande beteckning på grund av sin etnicitet, funktionsnedsättning, trosuppfattning, kön, sexuella läggning eller könsuttryck.
- Eleven utesluts ur kamratgruppen på grund av sin religiösa tillhörighet
- Eleven blir utsatt för fysiskt våld genom till exempel slag eller knuffar på grund av sin funktionsnedsättning

För att en handling ska definieras som kränkande behandling (mobbning) eller trakasserier krävs att handlingen utförs medvetet och med avsikt att tillfoga någon annan skada eller obehag.

Definitioner av sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Sexuella trakasserier är handlingar som kränker en elevs värdighet och som är av sexuell natur.

En elev kan utsättas för sexuella trakasserier genom att till exempel:

- Eleven får höra kommentarer om sin kropp som är av sexuell natur.
- Eleven blir "uthängd" och förnedrad med bilder och kommentarer av sexuell karaktär som publiceras på sociala medier.
- Eleven blir berörd kroppsligen på ett sätt som uppfattas vara sexuellt eller tvingad till handlingar av sexuell karaktär.

Skollagen 6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

- elev: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker annan utbildning än förskola enligt denna lag,
- barn: den som deltar i eller söker plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.,
- personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och
- kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker rättigheter eller skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser. Förordning (2018:1303).

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Läroplanerna för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet samt för grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

- - - Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som utbildningen ska gestalta och förmedla.

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.

Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Socialtjänstlagen (2001:456)

Enligt 14 kap. är myndigheter vars verksamhet berör barn och unga skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Myndigheterna är även skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd.

Diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Den som bedriver utbildning och alla de som arbetar i våra skolor är förbjudna att diskriminera elever som deltar i eller söker till våra verksamheter. Med diskriminering menas att ett barn eller en elev missgynnas genom att barnets rättigheter inte tillgodoses, eller att barnets rättigheter inskränkts i förhållande till övriga barns möjligheter.

Olika former av diskriminering

Direkt diskriminering

En elev eller en grupp av elever missgynnas genom att en vuxen på skolan behandlar barnet/eleven sämre än hur övriga barn/elever behandlas. Missgynnandet har samband med någon/några av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

En elev eller en grupp av elever missgynnas genom skolans regler är framtagna på ett sätt som framstår som neutrala men i verkligheten missgynnar en kategori av elever. Personalens förhållningssätt, jargong, språkbruk eller den rådande kulturen kan också innebära ett missgynnande för en grupp av elever. Missgynnandet har samband med diskrimineringsgrunderna.

Bristande tillgänglighet

En elev med funktionsnedsättning missgynnas genom att åtgärder som behövs för tillgängligheten inte genomförs. Eleven har rätt att komma i en jämförbar situation som övriga, utifrån skäliga krav i lag och annan författning. Hänsyn måste tas till ekonomiska och praktiska förutsättningar, varaktighet, omfattning och andra omständigheter av betydelse.

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och kränkningen är av sexuell natur.

Instruktioner att diskriminera

En vuxen på skolan har fått instruktioner av sin chef eller av någon som den vuxne står i ett lydnds- eller beroendeförhållande till som innebär att ett en elev missgynnas genom direkt eller indirekt diskriminering.

Diskrimineringsgrunderna

1. Kön – att någon är man eller kvinna
2. Könsoverskridande identitet eller uttryck – att någon inte identifierar sig som man eller kvinna eller på ett annat sätt uttrycka att hen tillhör ett annat kön än det som tilldelats vid födseln.
3. Etnisk tillhörighet – nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknade förhållande
4. Funktionsnedsättning – varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga.

5. Sexuell läggning – homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning
6. Ålder – uppnådd levnadslängd
7. Religion- och annan trosuppfattning – olika religiösa åskådningar eller andra trosuppfattningar som till exempel ateism.

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling (2016:1011) 2§

Enligt 2 § ska barn och elever medverka i arbetet med att upprätta, följa upp och utvärdera planen mot kränkande behandling. Deltagandet ska anpassas efter barnens ålder och mognad.

Bilaga 3 Information och material

Tips på information och material att använda i det främjande och förebyggande arbetet

Skolverket ”Vad fungerar – resultat av utvärdering av metoder mot mobbning” <https://www.skolverket.se/publikationer?id=2517>

Barn- och elevombudet ”Arbetar mot kränkningar och mobbning”
<https://beo.skolinspektionen.se/>

Diskrimineringsombudsmannen. Främja och förebygga – skolans ansvar
<http://www.do.se/framja-och-atgarda/forskolan-och-skolans-ansvar/>

Barnombudsmannen ”Välkommen till verkligheten – barn och unga om samhällets stöd vid kränkningar och trakasserier i skolan”
<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/valkommen-till-verkligheten.pdf>

Stiftelsen Allmänna Barnhuset ”Dags att prata om sexuella övergrepp”
<https://www.dagsattprataom.se/>

RFSU (Riksförbundet för sexuell upplysning) ”Sexuella trakasserier i skolan” <https://www.rfsu.se/sex-och-relationer/for-pedagoger-och-yrkesverksamma/rfsu-material/>

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor:

”Näthat – hat på nätet”
<http://www.mucof.se/nathat-hat-pa-natet>

”Inte ditt fel”
<http://www.mucof.se/publikationer/inte-ditt-fel>

”Ses offline”

<http://www.muco.se/publikationer/ses-offline>

”Youmo i praktiken- vägledning att prata med unga nyanlända om frågor som rör hälsa, sexualitet och jämställdhet”

<https://www.muco.se/publikationer/youmo-i-praktiken>

Brottsoffermyndigheten. Jag vill veta ”Brott på internet”

<https://www.jagvillveta.se/14-17-ar/vad-har-hant/brott-pa-internet>

Brottsoffermyndigheten. Information om samtyckeslagen

<https://www.frivilligtsex.se/>